

Wstęp

Kolejny rok to nowe zmiany dla kierujących pojazdami. Co zmieni się w 2023 r.? Pierwszą, dużą zmianą jest nowelizacja ustawy – Kodeks karny, która wprowadza przepisy dotyczące konfiskaty pojazdów mechanicznych prowadzonych przez nietrzeźwych kierowców, a także zaostrzenie kar dla nietrzeźwych sprawców wypadków. Reformę przejdą także zasady przeprowadzania badań technicznych pojazdów. Po wprowadzeniu w 2022 r. zmian dotyczących wydłużenia okresu usuwania punktów karnych do 2 lat oraz zniesienia możliwości odbycia odpłatnych szkoleń prowadzonych przez wojewódzkie ośrodki ruchu drogowego, redukujących zdobyte punkty karne, stworzono nowy projekt rozporządzenia, który określa szczegółowy program kursu reedukacyjnego. Jak co roku wzrośnie wysokość kar za brak wykupienia polisy OC. Ustawą z 5 sierpnia 2022 r. o zmianie ustawy o Rządowym Funduszu Rozwoju Dróg oraz niektórych innych ustaw wprowadzono również nowe przepisy mające na celu ujednoczenie nazewnictwa dotyczącego dróg, a w szczególności aktualizacji definicji, które precyzuje ustawa – Prawo o ruchu drogowym, oraz wprowadzenie nowych pojęć drogowych.

Zmiany, które weszły w życie w 2022 r., zmierzają w szczególności do wsparcia osób najbliższych ofiar wypadków drogowych oraz poprawy bezpieczeństwa na drogach poprzez walkę z przestępstwami drogowymi. Zgodnie z ustawą z 2 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy – Prawo o ruchu drogowym oraz niektórych innych ustaw najdalej idącymi modyfikacjami są: nakładanie wyższych kar za szczególnie niebezpieczne wykroczenia drogowe, zwiększenie maksymalnej liczby punktów karnych możliwych do nałożenia w przypadku naruszenia przepisów, wydłużenie okresu ich usuwania z centralnej ewidencji kierowców oraz uzależnienie wysokości składek OC od historii wykroczeń, w tym zdobytych punktów karnych. W ustawie znalazły się również regulacje dotyczące usprawnienia możliwości otrzymania renty po zmarłym w wypadku drogowym.

Od 1 czerwca 2021 r. zaczęły obowiązywać przepisy poprawiające bezpieczeństwo uczestników ruchu – zarówno kierujących pojazdami, jak i pieszych. Wprowadzono je ustawą z 25 lutego 2021 r., która zmodyfikowała przepisy dotyczące m.in. zasad poruszania się pieszych, a także zmniejszyła dopuszczalną prędkość, z jaką mogą poruszać się pojazdy na obszarze zabudowanym w godzinach nocnych. Określono również minimalny odstęp

między pojazdami na autostradzie i drodze ekspresowej, którego zachowanie jest obowiązkowe.

Nowością wprowadzoną przywołaną ustawą, obowiązującą od czerwca 2021 r., jest także możliwość upoważnienia salonu sprzedaży pojazdów samochodowych, w którym nabyto nowy pojazd samochodowy, do złożenia wniosku o rejestrację pojazdu lub odbioru decyzji o czasowej rejestracji pojazdu, pozwolenia czasowego i zalegalizowanych tablic (tablicy) rejestracyjnych.

Już w grudniu 2020 r. weszły w życie pierwsze zmiany w ramach tzw. pakietu deregulacyjnego kierowcy. Nowelizacja ustawy – Prawo o ruchu drogowym oraz niektórych innych ustaw, która została uchwalona w sierpniu 2020 r., wprowadziła wiele ułatwień dla kierujących pojazdami. Od 4 grudnia 2020 r. kierowcy nie mają już obowiązku wymiany dowodu rejestracyjnego w sytuacji, gdy zabraknie miejsca na pieczętki kontrolne. Kolejnym uproszczeniem dla kierujących jest możliwość zarejestrowania pojazdu w miejscu czasowego zamieszkania właściciela pojazdu, a nie – jak dotychczas – wyłącznie w miejscu jego stałego zamieszkania.

Istotną, a zarazem długo wyczekiwaną zmianą jest zniesienie obowiązku wożenia ze sobą dokumentu stwierdzającego uprawnienie do kierowania pojazdem. Od 5 grudnia 2020 r. kierowcy nie muszą obawiać się, że zostaną ukarani mandatem za brak posiadania przy sobie prawa jazdy. Od tej pory dane kierowcy są weryfikowane przez kontrolujących policjantów bezpośrednio w centralnej ewidencji kierowców.

Zmiany w przepisach

1. Przepadek pojazdu nietrzeźwego kierowcy

Głównym celem ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw jest zaostrenie odpowiedzialności karnej m.in. za przestępstwa drogowe popełniane w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego, która ma za zadanie zwiększenie ochrony prawnokarnej. Zgodnie z nowo dodanym art. 44b Kodeksu karnego w przypadkach wskazanych w ustawie sąd orzeknie przepadek pojazdu mechanicznego lub przepadek jego równowartości. Środek ten orzekany będzie w przypadku:

- prowadzenia pojazdu mechanicznego w ruchu lądowym w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego
  - jeżeli zawartość alkoholu w organizmie sprawcy przestępstwa była wyższa niż 1,5 promila we krwi lub 0,75 mg/dm³ w wydychanym powietrzu albo prowadziła do takiego stężenia;
- gdy sprawca, który był już wcześniej prawomocnie skazany za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości lub był pod wpływem środka odurzającego albo był skazany za przestępstwo określone w art. 173, art. 174, art. 177 lub art. 355 § 2 Kodeksu karnego (tj. za spowodowanie katastrofy w ruchu lądowym, wodnym lub powietrznym zagrażającej życiu lub zdrowiu wielu osób albo mieniu w wielkich rozmiarach; spowodowanie bezpośredniego niebezpieczeństwa katastrofy w ruchu lądowym, wodnym lub powietrznym; naruszenie, chociażby nieumyślnie, zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym, wodnym lub powietrznym i spowodowanie nieumyślnego wypadku, w którym inna osoba odniosła obrażenia ciała) popełnione w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego lub dopuścił się prowadzenia pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych orzeczonego w związku ze skazaniem za przestępstwo
  - w tych sytuacjach nie będzie miała znaczenia zawartość alkoholu we krwi lub w wydychanym przez sprawcę powietrzu. Przepadek będzie orzekany niezależnie od stopnia stanu nietrzeźwości, z uwagi na obciążające okoliczności, tj. prowadzenie pojazdu w ramach recydywy, nawet jeżeli stężenie alkoholu w organizmie sprawcy było mniejsze niż 1,5 promila we krwi lub 0,75 mg/dm³ w wydychanym powietrzu.

Kiedy przepadek równowartości pojazdu?

Ustawodawca przewidział, że nie we wszystkich sytuacjach możliwe będzie orzeczenie przepadku pojazdu. Dlatego też w nowo dodanym art. 44b § 2 Kodeksu karnego wskazano okoliczności, w których będzie możliwe orzeczenie przepadku równowartości pojazdu mechanicznego. Ten przepis zostanie zastosowany gdy:

- orzeczenie przepadku pojazdu mechanicznego jest niemożliwe lub niecelowe z uwagi na jego zbycie, utratę, zniszczenie lub znaczne uszkodzenie,
- pojazd w czasie popełnienia przestępstwa nie stanowił wyłącznej własności sprawcy.

Za równowartość pojazdu uznaje się wartość pojazdu określoną w polisie ubezpieczeniowej na rok, w którym popełniono przestępstwo, a w razie braku polisy – średnią wartość rynkową pojazdu odpowiadającego, przy uwzględnieniu marki, modelu, roku produkcji, typu nadwozia, rodzaju napędu i silnika, pojemności lub mocy silnika oraz przybliżonego przebiegu, pojazdowi prowadzonemu przez sprawcę, ustaloną na podstawie dostępnych danych, bez powoływania w tym celu biegłego, chyba że ze względu na szczególne cechy tego pojazdu ustalenie średniej wartości rynkowej pojazdu jest niemożliwe – wtedy będzie możliwość zasięgnięcia opinii biegłego.

Zgodnie z uzasadnieniem do projektu nowelizacji niniejszej ustawy przepis ten ma na celu wyłączenie uprzywilejowania sprawców prowadzących pojazd mechaniczny, który w czasie wypadku uległ zniszczeniu lub znacznemu uszkodzeniu, oraz tych, wobec których przepadek nie będzie można wykonać (zbycie lub utrata pojazdu), oraz w stosunku do sprawców powodujących wypadek niewiążący się z takim zniszczeniem lub uszkodzeniem pojazdu, a także tych, którzy pojazdu nie zbyli i nie utracili.

Kiedy nie będzie orzekany przepadek pojazdu mechanicznego ani jego równowartości?

- Wykonywanie czynności zawodowych lub służbowych polegających na prowadzeniu pojazdu na rzecz pracodawcy

W myśl nowo dodanego art. 44b § 3 Kodeksu karnego, przepadek pojazdu mechanicznego oraz przepadku równowartości pojazdu nie orzeka się, jeżeli sprawca prowadził niestanowiący jego własności pojazd mechaniczny, wykonując czynności zawodowe lub służbowe polegające na prowadzeniu pojazdu na rzecz pracodawcy. W takim wypadku sąd orzeka nawiązkę w wysokości co